

MUKANDA YA POLO NA BA FILIPI

1 Polo ti Timote, ba mpika ya Yezu Klisto, na ba santu yonso na kati ya Klisto Yezu yina ikele na Filipi, ti ba nkengidi ti ba nsadi: 2 Dienga ti ngemba na beno, me katuka na Nzambi Tata na beto ti Mfumu Yezu Klisto!

3 Mono ke tonda Nzambi na mono sambu na mabanza yonso yina mono ikele na yo sambu na beno 4 na konso malombo na mono, na kusalaka ntangu yonso malombo sambu na beno yonso, ti kiese, 5 na kikuma ya kimvuka na beno na nsangu ya mbote tuka kilumbu ya ntete ti ntangu yayi ; 6 [mono] me ndimisama na yai kibeni, nde yandi yina yantikaka kisalu ya mbote kati na beno, ta kumanisa yo ti na kilumbu ya Yezu Klisto : 7 Bonso yo ikele masonga nde mono kuyindula mutindu yina sambu na beno yonso, sambu nde beno ke kunata mono na ntima na beno, ye nde, na miniololo na mono ye kunwanina ye kusiamisa nsangu ya mbote, beno vandaka beno yonso kimvuka na dienga ti mono. 8 Sambu Nzambi ikele mbangi¹ na mono nde mono ke kuyindula beno yonso ti mpusa ya ngolo², na zola ya nene ya Klisto. 9 Ye mono ke kulomba yayi na bisambu na mono, nde zola na beno kufuluka diaka mingi—mingi na nzayilu ti mayele yonso, 10 sambu beno lenda kuswasisa mambu ya kuluta mfunu, na mpila nde beno kuvanda ya vedila ye nde beno kubula dibaku ve tii³ na kilumbu ya Klisto, 11 na kuvandaka ya kufuluka na mbuma ya masonga, yina ikele na nzila ya Yezu Klisto na nkembo ti na lukumu ya Nzambi.

12 Ba mpangi, mono zola nde beno kuzaba nde mambu yina kuminaka mono yo kumaka sambu nsangu ya mbote kukwenda na ntwala ; 13 na mpila nde miniololo na mono me kumonana pwelele bonso nde yo ikele kati na Klisto, na nzo ya lusambisu⁴ yonso ye na ba nkaka⁵ yonso, 14 ye nde mingi ya ba mpangi, na kubakaka kikesa, kati na Mfumu na nzila ya miniololo na mono, na Mfumu, bo ikele ti kikesa ya kuluta mingi sambu na kumwanga ndinga ya kukonda boma. 15 Ba ya nkaka, ya kieleka, ke kulonga Klisto mpi na kimpala ti na mpeve ya kuswana, kansi ba nkaka mpi diaka na luzolo ya mbote ; 16 ba yayi na zola, na kuzabaka nde mono me kutaluma kunwana sambu na nsangu ya mbote ; 17 ba yina ke kumwanga Klisto na kuswana, na kieleka ve, na kuyindulaka kuyika mpasi na miniololo na mono. 18 Inki mpi? —Kansi, na mutindu yonso, kuvanda bonso na kukusa, kuvanda na kieleka, Klisto me mwangama ; ye na yina mono ke sepila ye mpi mono sepila. 19 Sambu mono kuzaba nde yayi ta kubalukila mono na lugulusu na nzila ya malombo na lusadisus ye Mpeve ya Yezu Klisto, 20 na mpila ya kukinga na mono ya ngolo ye kivuvu na mono nde mono ta kuvanda na nsoni na kima ve, kansi na kikesa yonso, na ntangu yayi diaka bonso na ntangu yonso, Klisto ta kumisama na nitu na mono,

¹ Temwe.

² Zola ya kimuntu ya nene.

³ Kansi : Sambu na.

⁴ Na Loma, kisika ya ba nkengidi ya mfumu vandaka kuvanda.

⁵ To : Bisika ya nkaka yonso.

kuvanda na luzingu, kuvanda na lufwa. 21 Sambu, sambu na mono, kuzinga ikele Klisto ; ye kufwa, munluta ; 22 kansi kana mono [fetele] kuzinga kati na nsuni, mono lenda kusala kisalu ya mfunu ; ye nde yina mono fetele kusola, mono kuzaba yo ve ; 23 kansi mono ke bendama na ba ndambu yina zole, mono ikele na mpusa ya kwenda¹ ti kuvanda na Klisto, [sambu] yina ikele mbote mingi ; 24 kansi yo ikele mfunu mingi na kikuma na beno nde mono kuzinga na nsuni. 25 Ye na kutulaka ntima mutindu yina, mono kuzaba nde mono ta kuzinga ye mono ta kubikala ti beno yonso sambu na kuyela ye kiese ya lukwikilu na beno, 26 na mpila nde kati na mono beno kuvanda na kikuma ya nene ya kudikembisa kati na Klisto Yezu, na kuvutuka na mono na kati na beno. 27 Kaka beno kuditambusa na mpila mosi ya kufwana na nsangu ya mbote ya Klisto, na mpila nde, kana mono kukwisa ye nde mono kumona beno, to mono kuvanda ve, mono kuwa na yina me kutala beno nde beno ke telama ngwi na Mpeve mosi kaka na kunwanaka kimvuka na moyo mosi, ti lukwikilu ya nsangu ya mbote, 28 ye ba mbeni kutitisa beno na kima mosi ve : Yina ikele kidimbu ya kubebisama na bo, kansi ya lugulusu na beno, ye yina katuka na Nzambi : 29 Sambu na beno, yo pesamaka ya mpamba, na yina me kutala² Klisto, kaka ve kukwikila na yandi, kansi mpi kumona mpasi sambu na yandi, 30 ye na kunwanaka mvita yina ya beno monaka kati na mono ye nde beno ke kuwa yo kuvanda ntangu yayi kati na mono.

2 Kana mpi ikele ti kupesa kikesa kati na Klisto, kana kubaka ngolo ya zola, kana kuvukana ya Mpeve, kana mawete ye kuwila kiadi, 2 beno lungisa kiese na mono [na yayi] nde beno kuvanda na dibanza mosi, na kuvanda na zola mosi, na kuvandaka na ntima mosi, na kuyindula na diambu mosi . 3 [Nde] kima ve [kusalama] na kuswana, to na [kusosa] nkembo ya mpamba ; kansi nde, na kudikulumusaka, mosi kubaka ya nkaka bonso kuluta yandi mosi, 4 konso muntu na kutalaka ve yina ikele ya yandi mosi, kansi konso muntu na yina ikele na ba nkaka. 5 Yo kuvanda mpi na beno dibanza yina vandaka mpi kati na Klisto Yezu, 6 yina, na kuvandaka na mutindu ya Nzambi, talaka ve kukukana na Nzambi bonso kima ya kubaka na ngolo³, 7 kansi yandi kudikumisaka mpamba yandi mosi, na kubakaka mutindu ya mpika, na kukumaka⁴ na kifwani ya bantu ; 8 ye, ya yandi monanaka na ilungi bonso muntu, yandi kudikulumusaka yandi mosi, na kukumaka muntu ya bulemfu tii na lufwa, ye na lufwa ya kulunsi. 9 Yo yina mpi Nzambi tombulaka yandi mingi ye yandi pesaka yandi zina⁵ mosi na zulu ya zina yonso, 10 na mpila nde na zina ya Yezu dibolongo yonso kufukama ya bigangwa ya mazulu, ye ya ntoto, ye ya nsi ya ntoto, 11 ye nde ludimi yonso kutuba nde Yezu Klisto ikele Mfumu, na nkembo ya Nzambi Tata.

¹ Kutombula longo, kukwenda.

² Yina me kutadila.

³ To : kukanga na kingolo—ngolo.

⁴ Me kukuma.

⁵ To : zina [yina] ikele.

12 Yo yina mpi, ba zolama na mono, mutindu mosi nde beno lemfukaka ntangu yonso, kaka ve ntangu mono ikele pana, kansi ya kuluta mingi ntangu yayi ya mono ikele ve, beno kusala na lugulusu na beno mosi na boma ti matekita : 13 Sambu ikele Nzambi mosi yina ke kusalaka na beno luzolo ti kusala, na mpila ya kiese na yandi ya mbote. 14 Beno sala mambu yonso kukonda kubokuta ti kukonda kuyindula, 15 na mpila nde beno vanda ya kukonda kunganina ye ya vedila, bana ya Nzambi ya kukonda kifu, na kati ya ba mbandu ya mbi ye ya kuvila nzila, kati ya yina beno ke kungenga bonso mwinda kati ya insi—ntoto, 16 na kusongaka ndinga ya luzingu, sambu na nkembo na mono na kilumbu ya Klisto, [na kimbangi] nde mono bakaka ntinu mpamba ve to salaka na mpamba ve. 17 Kansi ata mono kutiamuka bonso dikabu na zulu ya nkayilu ye kisalu ya lukwikilu na beno, mono ke sepila na yo ye mono ke kuyangalala na yo ti beno yonso. 18 Mutindu mosi, beno mpi, beno sepila na yo ye beno yangalala na yo ti mono.

19 Mono ikele na kivuvu kati na Mfumu Yezu, na kutindila beno ntama ve Timote, na mpila nde mono mpi kuvanda na kikesa ntangu mono ta kuzaba mutindu beno ikele ; 20 sambu mono ikele ti muntu ya nkaka ve yina ikele ti mpusa mosi [ti mono] sambu na kudiyangisa ya kieleka na yina me kutala beno ; 21 sambu bantu yonso ke kusosa munluta na bo mosi, kansi ya Yezu Klisto ve. 22 Kansi beno kuzaba nde yandi zabanaka na nzila ya kumekama, na kuzaba nde yandi salaka¹ ti mono na nsangu ya mbote bonso mwana ke [sadilaka] tata na yandi. 23 Mono ikele na kivuvu mpi ya kutinda yandi nswalu, ntangu mono ta kuzaba kana mambu na mono ta kuvanda inki mutindu. 24 Kansi mono ke kutula ntima na Mfumu nde, ntama ve mono mosi mpi ta kwisa kumona beno ; 25 mono monaka mfunu na kutindila beno Epafolodito mpangi na mono, mpangi na mono ya kisalu ye mpangi na mono ya mvita, kansi ntindami na beno ye nsadi² sambu na ba mpusa na mono. 26 Sambu yandi vandaka kuyindula beno ti mpusa ya ngolo, ye yandi kudiyangisaka ngolo sambu beno waka nde yandi vandaka kubela ; 27 kieleka yandi vandaka kubela, mfinama ya lufwa, kansi Nzambi wilaka yandi mawa, ye kaka yandi ve, kansi mono mpi, na mpila nde mono kuvanda ve na kiadi na zulu ya kiadi. 28 Mono tindaka yandi mpi na nswalu yonso, na mpila nde na kumonaka yandi diaka beno kuvanda na kiese, ye nde mono kuvanda na kiadi mingi ve. 29 Beno yamba yandi mpi kati na Mfumu ti kiese ya mutindu yonso, ye beno zitisa bantu ya mutindu yina ; 30 sambu, sambu na kisalu, yandi vandaka mfinama ya lufwa, ya yandi tulaka luzingu na yandi na kigonso, na mpila yandi kuyika yina vandaka kukonda na kisalu na beno sambu na mono.

3 ya nkaka, ba mono na mpangi, beno yangalala kati na Mfumu : Kusonikila beno mambu mosi kaka ikele mpasi ve na mono, ye ikele ntaninu na beno. 2 Beno keba na ba mbwa³, beno

¹ Kusadila, *bonso* Loma 12, 11.

² Ya me tindama na kisalu ya kuluta mfunu.

³ Bantu ya kigonsa ye ya kusafula.

keba na ba nsadi ya mbi, beno keba na nzengolo¹ ; 3 sambu beto ikele luyotisu, beto ya ke pesaka lukumu na nzila ya Mpeve ya Nzambi, ye yina ke kudikumisa kati na Klisto Yezu, ye ke tulaka ntima na nsuni ve, 4 ata mono, mono ikele [na kima] ya kutula ntima ata na nsuni. Kana muntu ya nkaka lenda kutula ntima na nsuni, mono ya kuluta : 5 [Mono] ya kuyotisamaka kilumbu ya nana, muntu ya bwala Izalaele, ya dikanda ya Beniamini, Ebeleo ya ba Ebeleo ; na yina me kutala nsiku, Mfalisi ; 6 na yina me kutala mpusa ya ngolo [ya kusadila Nzambi], kuniokulaka dibundu ; na yina me kutala masonga yina ikele na nzila ya nsiku, ya kukonda kifu. 7 Kansi bima yina vandaka sambu na mono munluta, mono talaka yo, na kikuma ya Klisto, bonso ya kukonda mfunu. 8 Ye mono ke kutala kibeni mpi bima yonso bonso ya kukonda mfunu, na kikuma ya Nzayilu ya Klisto Yezu, Mfumu na mono, yina ikele diambu ya kuluta bima yonso na mfunu, kikuma na yandi mono vidisaka yonso ye mono ke kumona yo bonso bima ya fulu, na mpila mono kuvwa Klisto 9 ye nde mono kumonana kati na yandi na kuvandaka ve na masonga na mono yina ke katuka na nsiku, yina ikele na nzila ya lukwikilu kati na Klisto, masonga yina ke katuka na Nzambi, na nzila ya lukwikilu ; 10 sambu na kuzaba, yandi, ye ngolo ya lufutumuku na yandi, ye kimvuka ya ba mpasi na yandi, na kufwananaka na lufwa na yandi, 11 Kana inki mutindu yo lenda kuvanda, mono lenda kuma na lufutumuku kati na ba fwa. 12 Ikele ve nde mono me bakaka [ntalu] to nde mono kuvanda ntete ya kulunga ; kansi mono ke kulanda, na kusosaka kusimba yo, sambu mpi mono, simbamaka na Klisto. 13 Ba mpangi, sambu na mono, mono ke kubanza ve mono mosi nde mono me kusimba yo ; 14 kansi [mono ke kusala] diambu mosi² : Na kuvilaka mambu yina ikele na nima ye kutalaka ngolo na yina ikele na ntwala, mono ke kubaka ntinu ya kusungama tii na nsuka sambu na ntalu ya kubingama ya zulu³ ya Nzambi kati na Klisto Yezu. 15 Beto yonso mpi yina ikele ya kulunga⁴, beto vanda ti mpusa yai ; ye kana na diambu ya nkaka beno ikele na mpusa ya nkaka, yina mpi Nzambi ta kumonisa beno yo ; 16 kansi, na kisika yina ya beto me kuma, beto tambula na [nzila] mosi.

17 Beno yonso kimvuka beno landa mbandu na mono, ba mpangi, ye beno tula meso na beno na ba yina ke kutambula mutindu yina na kulandaka mbandu ya beno ikele na yo kati na beto. 18 Sambu ba mingi ke kutambula, mono tubaka mbala mingi sambu na bo ye ntangu yayi mono ke kutuba yo ata na kudilaka, nde bo ikele ba mbeni ya kulunsi ya Klisto, 19 yina nsuka na bo ikele kubeba, nzambi na bo ikele divumu ye nkembo na bo ikele na nsoni na bo, yina mabanza na bo ikele na bima ya insi—ntoto. 20 Sambu insi⁵na beto ikele na mazulu, katuka kuna mpi beto ke kinga Mfumu Yezu Klisto [bonso] ngulusi, 21 yina ta kubalula nitu na beto ya

¹ Mutindu ya kubingama ya kusafula ya luyotisu ya mutindu ya kusamba ya ba Yuda, na nkabana ya kieleka sambu na Nzambi ya me kulombama na nzila ya kutanga 3.

² Mosi kaka.

³ Na zulu.

⁴ Muntu ya kulunga, *bonso na* ba Kolinto 2, 6.

⁵ Nswa ya mbanza, mbanza na beto.

kukulumusama ya kufwanana na nitu na yandi ya nkembo, na mpila ya kisalu ya kiyeka yina yandi ikele na yo ya kuyadisa bima yonso na nsi na yandi.

4 Mpdina mpi, ba mpangi na mono ba zolama yina mono ikele na mpusa na bo ngolo, kiese na mono ye mpu na mono ya lukumu, beno telama mpidina ngwi kati na Mfumu, ba zolama. 2 Mono ke kubondila Evodia, ye mono ke kubondila Sentikia, na kuvanda na dibanza mosi kati na Mfumu. 3 E, mono ke kulomba na nge, nge mpi, mpangi na mono ya kisalu na kisalu ya kieleka, sadisa ba yina nwanaka ti mono kati na nsangu ya mbote ti Kelema mpi ye ba mpangi na mono ya kisalu ya nkaka, ba yina ba zina na bo ikele kati na buku ya luzingu.

4 Beno yangalala ntangu yonso kati na Mfumu ; mbala mosi diaka, mono ta kutubila beno yo : Beno yangalala. 5 Nde lembama pima¹ na beno kuzabana na bantu yonso ; Mfumu ikele mfinama ; 6 beno kudiyangisa na kima mosi ve, kansi, na mambu yonso, beno zabisa ba mpusa na beno na Nzambi² na nzila ya bisambu ti malomba ti ba ntonda ; 7 ye ngemba ya Nzambi, yina me kuluta mayele yonso, ta kukeba ba ntima na beno ti mabanza na beno kati na Klisto Yezu.

8 Na ya nkaka, ba mpangi, mambu yonso yina ikele ya kieleka, mambu yina yonso ikele ya lukumu, mambu yonso yina ikele masonga, mambu yonso yina ikele ya gedila, mambu yonso yina ikele ya kuzolama, mambu yonso yina ikele na nsangu ya mbote, —kana ikele ti kupesa lukumu ye ya kukembila, — nde mambu yayi kuvanda na mabanza na beno : 9 Yina beno longukaka, ye bakaka, ye waka, ye monaka kati na mono, — beno sala mambu yayi, ye Nzambi ya ngemba ta kuvanda na beno.

10 Ye mono yangalalaka mingi kati na Mfumu na yayi nde ntangu yayi na nsuka ya ntangu ya nda beno banzaka diaka sambu na mono, ata beno banzaka yo mpi [ntete], kansi nzila [ya kusala] kondaka beno ; 11 ve nde mono ke kutuba sambu na kukonda [kima], sambu, mono, me longukaka na kuvanda na kiese kati na mono mosi na mambu ya mono ke kuzinga na yo. 12 Mono kuzaba kuvanda ya kukulumusama, mono zaba mpi kuvanda ya kifuluka ; na mambu ti na yina me kutala yonso, mono me longamaka na kuvanda ya kifuluka mpi na kuvanda na nzala, na kuvanda ya kifuluka mpi ya kuvanda ya kukonda bima. 13 Mono lenda kusala mambu yonso kati na yina me kusiamisa mono. 14 Kansi beno salaka mbote na kuvukana ti mono na mpasi na mono.

15 Beno mpi, ba Filipi, beno zaba nde na luyantiku ya nsangu ya mbote, ntangu mono bikaka Masedonia, dibundu mosi ve pesaka mono, sambu na yina me kutala kupesa ye kubaka, kaka beno mpamba ; 16 sambu, ata na Tesalonika, mbala mosi ye ata mbala zole, beno tindilaka mono [lusadis] sambu na ba mpusa na mono ; 17 ve nde mono ke kusosa dikabu, kansi mono ke kusosa mbuma yina ke kifuluka sambu na beno. 18 Mono ikele na yonso, ye mono ikele na yo ya kuluta ; mono ikele ya kifuluka, na kubakaka na Apafolodito yina [tindamaka na mono] katuka na

¹ Kikalulu ya muntu yak e lombaka ve **inswa** na yandi mosi.

² To : na ntwala, na Nzambi.

beno..., mananasi ya nsudi ya kitoko, nkayilu ya me kundimama, ya kusepidisa Nzambi : 19 Kansi Nzambi na mono ta kulungisa ba mpusa na beno na mpila ya bimvwama na yandi kati na nkembo na nzila ya Klisto Yezu. 20 Na Nzambi na beto ye Tata kuvanda nkembo mvu na mvu! Amen.

21 Beno pesa mbote na konso santu kati na Klisto Yezu. Ba mpangi yina ikele ti mono me kupesa beno mbote. 22 Ba santu yonso me kupesa beno mbote, ye mingi—mingi ba yina ikele na nzo ya Kayisala. 23 Nde dienga ya Mfumu Yezu Klisto kuvanda ti mpeve na beno! Amen.